

Inhoud

Inleiding	21
Deel I Politiebestel	25
I Politie en staat	27
<i>U. Rosenthal en E.R. Muller</i>	
1.1 Inleiding	27
1.2 Politie in de democratische rechtsstaat	28
1.2.1 <i>De rechtsstaat</i>	28
1.2.2 <i>Politie in democratische rechtsstaat</i>	29
1.3 Externe sturing en controle	30
1.3.1 <i>De constitutie</i>	30
1.3.2 <i>Grondbeginselen externe sturing en controle</i>	32
1.3.3 <i>Problemen externe sturing en controle</i>	35
1.4 Interne sturing en controle	38
1.5 Politie in de sociale rechtsstaat	41
1.6 Het geweldsmonopolie van de staat: barsten en breuklijnen	44
1.6.1 <i>Differentiatie en dynamiek</i>	44
1.6.2 <i>Krijgsmacht en politie</i>	45
1.6.3 <i>Reguliere politie en bijzondere politie</i>	45
1.6.4 <i>Reguliere en particuliere politie</i>	45
1.6.5 <i>Politie en eigenrichting</i>	46
1.6.6 <i>Internationale politie- en veiligheidszorg</i>	47
1.7 Conclusie	47
2 Een burgerlijke politie in een gewelddadig tijdperk	49
<i>G. Meershoek</i>	
2.1 Inleiding	49
2.2 Moderne politie in Nederland	51
2.3 Veiligheidszorg in de koloniën	57
2.4 Het Interbellum	60
2.5 De Duitse bezetting en haar nasleep	65
2.6 Een veranderende politie in een roerige tijd	70
2.7 Conclusie	74

3	De totstandkoming van het nationale politiekorps	75
	<i>C.J.C.F. Fijnaut</i>	
3.1	Inleiding	75
3.2	De nationalisering van de politie vóór 2005	76
3.2.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	76
3.2.2	<i>Het gemeentelijk vertrekpunt van de nationalisering in 1851</i>	76
3.2.3	<i>De fundamentele doorbraak van de nationalisering tijdens de bezetting</i>	79
3.2.4	<i>De ogenschijnlijke ommekeer in de nationalisering in 1993</i>	81
3.3	De vorming van het nationale politiekorps	82
3.3.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	82
3.3.2	<i>Een belangrijke omslag in het denken: de commissie-Leemhuis</i>	83
3.3.3	<i>De mislukte doorontwikkeling van het regionale politiebestedel</i>	85
3.3.4	<i>De formele oprichting van het nationale politiekorps</i>	86
3.4	Besluit	89
4	Het systeem van de nationale politie	91
	<i>D. Dijkstra en D.J. Elzinga</i>	
4.1	Het voortraject	91
4.2	De doelstellingen van de nieuwe Politiewet	92
4.3	Contouren van de nieuwe Politiewet	93
4.4	Rechtspersoonlijkheid	94
4.5	De korpschef versus de minister	95
4.6	Beleidsplannen en doelstellingen	96
4.7	Gezag en beheer	99
5	De vorming van de nationale politie vanuit een cultuurperspectief	105
	<i>A.B. Hoogenboom</i>	
5.1	Inleiding	105
5.2	De begrippen organisatie- en beroeps cultuur	106
5.3	(On)mogelijkheden van cultuurveranderingen	107
5.4	Hoe verhouden de vijf cultuurdoelstellingen zich tot onze kennis van de politiecultuur?	108
5.4.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	108
5.4.2	<i>Eenheid, in denken en doen</i>	109
5.4.3	<i>Meer ruimte voor de politieprofessional gekoppeld aan de kernwaarden</i>	112
5.4.4	<i>Van verantwoordingscultuur naar georganiseerd vertrouwen</i>	115
5.4.5	<i>Van beheersmatig management naar operationeel leiderschap</i>	120
5.4.6	<i>Betere verbinding tussen bedrijfsvoering en de operatiën</i>	123

6	De politie in het veiligheidsbestel	125
	<i>S.C. van Es en E.R. Muller</i>	
6.1	Inleiding	125
6.2	Historische ontwikkeling veiligheidszorg	125
6.3	Het driehoeksoverleg	127
	6.3.1 <i>Juridisch kader</i>	127
	6.3.2 <i>Het ontstaan en functioneren van driehoeken</i>	129
	6.3.3 <i>Nationale politie en driehoeken</i>	132
6.4	De relatie tussen politie en OM in de strafrechtketen	133
	6.4.1 <i>Juridisch kader</i>	133
	6.4.2 <i>'Betrokken distantie'</i>	133
6.5	De verhouding tussen politie en gemeente	140
	6.5.1 <i>Algemeen</i>	140
	6.5.2 <i>Integraal lokaal veiligheidsbeleid</i>	141
	6.5.3 <i>De verhouding tussen boa's en politie</i>	145
	6.5.4 <i>Veiligheidshuizen</i>	147
	6.5.5 <i>Slot</i>	150
6.6	Slot	152
	 Deel II Organisatie politie	 153
7	Politiemanagement	155
	<i>U. Rosenthal en E.J. van der Torre</i>	
7.1	Inleiding	155
7.2	Politiemanagement: extern	157
	7.2.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	157
	7.2.2 <i>Extern politiemangement en politiek-bestuurlijke wilsvorming</i>	158
	7.2.3 <i>De politiebazen: een nieuwe externe omgeving</i>	159
	7.2.4 <i>Extern management en de strafrechtelijke keten</i>	160
	7.2.5 <i>Extern management en maatschappelijke eisen</i>	163
7.3	Politiemanagement: intern	163
	7.3.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	163
	7.3.2 <i>De bazen en de basis</i>	164
	7.3.3 <i>Sturing op input en output</i>	165
	7.3.4 <i>Werkprocessen: politiemangement in matrixachtige structuren</i>	167
7.4	Managementdilemma's	170
7.5	Centralisatie: Haagse en lokale sturing	176
8	Organisatie en interne sturing van politiewerk	179
	<i>J. Terpstra en T. Jochoms</i>	
8.1	Inleiding	179
8.2	Kort historisch overzicht	180
8.3	Organisatie in het regionaal bestel	182

8.4	Organisatie-inrichting van het korps (nationale politie)	186
8.4.1	<i>De basis van de organisatie</i>	186
8.4.2	<i>Regionale eenheden</i>	188
8.4.3	<i>Landelijke eenheid</i>	191
8.4.4	<i>Nationale niveau, korpsleiding en staf</i>	191
8.4.5	<i>Beleid en uitvoering in bedrijfsvoering gescheiden</i>	192
8.4.6	<i>Afsluiting</i>	192
8.5	Sturing van politiewerk	193
8.6	Sturing in de nationale politie	203
8.7	Slot	206
9	Politicultuur	209
	<i>E.J. van der Torre</i>	
9.1	Inleiding	209
9.2	Politicultuur: het orthodoxe beeld	209
9.3	Informele beroepseisen	213
9.4	Politiestijlen	217
9.4.1	<i>Vier stijlen</i>	217
9.4.2	<i>Pragmatici</i>	217
9.4.3	<i>De pessimist</i>	219
9.4.4	<i>Ordeherstellers</i>	221
9.4.5	<i>De hulpverlener</i>	223
9.5	Politicultuur sinds 2000: continuïteit en verandering	224
10	Informatie voor politiewerk: basisprincipes	231
	<i>W.Ph. Stol</i>	
10.1	Inleiding	231
10.2	Begrippen: kennis, informatie en gegevens	231
10.3	Informatie en politiewerk	232
10.3.1	<i>Informatie als essentie van politiewerk</i>	232
10.3.2	<i>Drie soorten politiekennis in de praktijk</i>	233
10.4	Informatiestrategieën	235
10.4.1	<i>Strategieën voor informatievergaring</i>	235
10.4.2	<i>Informatiegestuurde politie</i>	236
10.5	Informatie en informatietechnologie	237
10.5.1	<i>Voorwaarden voor effectieve informatietechnologie</i>	237
10.5.2	<i>Informatietechnologie en efficiëntie</i>	238
10.5.3	<i>Het definitieprobleem</i>	238
10.5.4	<i>Het volumeprobleem</i>	240
10.6	Naïef optimisme en constructief wantrouwen	241
10.7	Politie, informatie, technologie en samenleving	242
10.7.1	<i>Orwell nader beschouwd</i>	242
10.7.2	<i>Orwell voorbij</i>	243
10.7.3	<i>Steeds meer vrijheid of juist meer disciplineren?</i>	244

II	Politievakbonden	247
	<i>M.P.M. Holtackers</i>	
II.1	Inleiding	247
11.1.1	<i>Introductie</i>	247
11.1.2	<i>De geschiedenis van de politievakbonden in Nederland</i>	247
11.1.3	<i>De politiebonden anno 2014</i>	249
11.1.4	<i>De verhouding tussen politiebonden onderling</i>	251
II.2	Bevoegdheden en machtsbases van politievakbonden	253
11.2.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	253
11.2.2	<i>De Ambtenarenwet</i>	253
11.2.3	<i>De Politiewet</i>	254
11.2.4	<i>Het Besluit Overleg en Medezeggenschap Politie (BOM)</i>	254
11.2.5	<i>Wet op de ondernemingsraden</i>	255
11.2.6	<i>Collectieve acties (waaronder staking)</i>	256
II.3	Casus: 'Het foutje van Peper'	257
II.4	De toekomst	262
12	Politieacademie: onderwijs en kennis & onderzoek	267
	<i>N. Kop en R. van der Wal</i>	
12.1	Inleiding	267
12.2	De geschiedenis van het politieonderwijs	268
12.2.1	<i>De periode van 1887 tot de Tweede Wereldoorlog: de politievakorganisatie als trekker van het politieonderwijs</i>	268
12.2.2	<i>De periode van de Duitse bezetting tot 1957: eerste ervaringen met een centrale aanpak</i>	271
12.2.3	<i>De periode van de Politiewet 1957 tot de oprichting van het LSOP (1992): proliferatie van politiescholen</i>	273
12.2.4	<i>De periode vanaf 1992: LSOP, Politieonderwijs 2002, Politieacademie 2004 – naar een hoogwaardige beroepsopleiding</i>	274
12.3	Onderzoek bij de Politieacademie	276
12.3.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	276
12.3.2	<i>Wetenschappelijk onderzoek bij de politie</i>	276
12.3.3	<i>Praktijkonderzoek bij de politie</i>	279
12.3.4	<i>Praktijkonderzoek bij de Politieacademie</i>	281
12.4	Tot slot	285
	Deel III Bevoegdheden en controle politie	287
13	Strafvorderlijke bevoegdheidsuitoefening door de politie	289
	<i>N. Bertrand en J.H. Crijns</i>	
13.1	Inleiding	289
13.2	Taak en positie van de politie	290

13.3	Grondslag van bevoegdheden	291
	13.3.1 <i>Algemene bevoegdheden</i>	291
	13.3.2 <i>Legaliteit en art. 3 Politiewet 2012</i>	292
	13.3.3 <i>De rechtmatigheid van de stealth sms</i>	295
13.4	Bevoegdheden	298
	13.4.1 <i>Een ruime toedeling van bevoegdheden</i>	298
	13.4.2 <i>Aard van de bevoegdheden</i>	300
	13.4.3 <i>In het geding zijnde (grond)rechten</i>	301
	13.4.4 <i>Bevoegde autoriteit</i>	302
	13.4.5 <i>Toepassingsvoorwaarden</i>	302
13.5	Controle op de bevoegdheidsuitoefening door de politie	304
	13.5.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	304
	13.5.2 <i>Controle door de politieambtenaar zelf</i>	304
	13.5.3 <i>Controle door de officier van justitie als leider van de opsporing</i>	305
	13.5.4 <i>Controle door de rechter-commissaris als rechter in het vooronderzoek</i>	306
	13.5.5 <i>Controle door de zittingsrechter</i>	307
13.6	Consequenties van onrechtmatige bevoegdheidsuitoefening	307
	13.6.1 <i>Art. 359a Sv</i>	307
	13.6.2 <i>Het Afvoerpijp-arrest</i>	308
	13.6.3 <i>Het Onbevoegde hulpofficier-arrest</i>	310
	13.6.4 <i>De toekomst van de sanctionering van vormverzuimen</i>	312
13.7	Slot	313
14	Algemene beginselen van behoorlijke politiezorg	317
	<i>E.R. Muller, M.J. Dubelaar en C.P.M. Cleiren</i>	
	14.1 <i>Inleiding</i>	317
	14.2 <i>Beginselen</i>	317
	14.2.1 <i>Status</i>	317
	14.2.2 <i>De status van beginselen van behoorlijk handelen</i>	318
	14.2.3 <i>Kenbaarheid beginselen van behoorlijke politiezorg</i>	321
	14.3 <i>Overzicht gevonden normen</i>	323
	14.3.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	323
	14.3.2 <i>Hulpverlening</i>	323
	14.3.3 <i>Openbare orde</i>	327
	14.3.4 <i>Opsporing</i>	328
	14.3.5 <i>Verkeer</i>	344
	14.3.6 <i>Klachtbehandeling</i>	346
	14.3.7 <i>Informatieverstrekking</i>	347
	14.4 <i>Algemene beginselen van behoorlijke politiezorg</i>	349
	14.4.1 <i>Leidraad</i>	349
	14.4.2 <i>Beleidsvrijheid</i>	349
	14.4.3 <i>Beginselen</i>	350

15	Politie en mensenrechten	353
	<i>P. De Hert</i>	
15.1	Inleiding	353
15.2	Het algemeen kader van de mensenrechten	355
15.3	Kritische noot bij de betekenis van de mensenrechten voor politie	358
	15.3.1 <i>Zijn grondrechten echt zo belangrijk?</i>	358
	15.3.2 <i>Europese rechters zijn erg meegaand voor politiebelaangen</i>	360
15.4	Strategieën tegen grondrechten	363
15.5	Focus op het recht op leven	366
15.6	Focus op het recht op lichamelijke integriteit	372
	15.6.1 <i>Politiegeweld</i>	372
	15.6.2 <i>Het recht op bescherming tegen politiegeweld</i>	373
	15.6.3 <i>Wordt er gefolterd in Europa?</i>	373
	15.6.4 <i>Is er zoiets als een minimumdrempel voor ontoelaatbaar politiegeweld en zijn er gradaties?</i>	375
15.7	Focus op het recht op bijstand van een advocaat bij het verhoor	377
	15.7.1 <i>Algemeen: aanwezigheid van een raadsheer bij politieverhoren</i>	377
	15.7.2 <i>De aanwezigheid van een politieagent tijdens het onderhoud van de eiser met zijn advocaat</i>	380
15.8	Focus op het recht op privacy	383
	15.8.1 <i>Bronnen en aard van het recht op privacy</i>	383
	15.8.2 <i>Enkele bright rules uit de Europese privacyrechtspraak</i>	391
	15.8.3 <i>Registraties in verband met prostitutie</i>	393
15.9	Focus op het recht te demonstreren	394
	15.9.1 <i>Aard en beperkingen</i>	394
	15.9.2 <i>Het fouilleren van betogers</i>	401
16	Politiële integriteit en ethiek	409
	<i>L.W.J.C. Huberts, P. van Reenen en M.H.M. van Tankeren</i>	
16.1	Inleiding	409
16.2	Waar het om gaat: integriteit, moraal, ethiek	409
	16.2.1 <i>Begrippen</i>	409
	16.2.2 <i>Politiële integriteit in achtvoud</i>	411
	16.2.3 <i>Moraal en integriteit</i>	414
	16.2.4 <i>Integriteit en ethiek</i>	415
16.3	Wat van waarde is	416
	16.3.1 <i>Positieve formuleringen</i>	416
	16.3.2 <i>Moreel kompas</i>	416
	16.3.3 <i>Het goede doen</i>	417
	16.3.4 <i>Politiemoraal</i>	418
	16.3.5 <i>Relevante waarden</i>	418

16.4	Wat mis gaat	420
16.4.1	<i>Dimensies van integriteitsschendingen</i>	420
16.4.2	<i>Tien typen integriteitsschendingen</i>	421
16.5	Hoeveel er van is: omvang	424
16.5.1	<i>Beperkingen van onderzoek</i>	424
16.5.2	<i>Interne onderzoeken</i>	425
16.5.3	<i>Wat wordt gedacht: opvattingen</i>	427
16.6	Waar het aan ligt: oorzaken	429
16.6.1	<i>Drie typen factoren</i>	429
16.6.2	<i>Politiespecifiek</i>	430
16.7	Wat te doen: oplossingen	432
16.7.1	<i>Verscheidene instrumenten</i>	432
16.7.2	<i>Integriteitsbeleid politie</i>	433
16.7.3	<i>Integriteitsbeleid nationale politie</i>	436
16.8	Wat werkt: de praktijk	437
16.8.1	<i>Onderzoek naar effecten</i>	437
16.8.2	<i>De rol van leidinggevendenden</i>	438
16.8.3	<i>Effecten van het beleid</i>	439
16.8.4	<i>Effectiviteit van de instrumenten</i>	440
16.9	Slot	442
17	Geweld in politiewerk	443
	<i>J.S. Timmer en R.S.M. Visser</i>	
17.1	Inleiding	443
17.2	Geweldmonopolie	443
17.2.1	<i>Rechtsstaat</i>	443
17.2.2	<i>Van ambtelijk naar robuust</i>	444
17.3	Geweld in de samenleving	445
17.4	Politiegeweld	447
17.4.1	<i>Geweldbevoegdheid</i>	447
17.4.2	<i>Gemeld geweld</i>	448
17.4.3	<i>Gevolgen van politiegeweld</i>	449
17.4.4	<i>Doden en gewonden door politiekogels</i>	450
17.5	Burgergeweld	452
17.5.1	<i>Informatie</i>	452
17.5.2	<i>Agressie en geweld tegen politieambtenaren</i>	452
17.5.3	<i>Gevaarsituaties</i>	453
17.6	Toetsing	455
17.6.1	<i>Verschillende routes</i>	455
17.6.2	<i>Positie agent</i>	456
17.6.3	<i>Beoordeling politiegeweld</i>	457
17.6.4	<i>De toetsing getoetst</i>	458

17.7	Geweldspecialismen	459
17.7.1	Ondersteuningsgroepen	459
17.7.2	Arrestatieteams	460
17.7.3	Bijzondere bijstandseenheden	462
17.8	Slot	464
18	Politietuchtrecht: plichtsverzuim in perspectief van de nationale politie	467
	<i>M. van der Steeg</i>	
18.1	Inleiding	467
18.2	Karakter en doelstelling van politietuchtrecht	470
18.2.1	Sanctierecht van een groep	470
18.2.2	Tuchtrecht als sturingsinstrument	471
18.2.3	Doelstelling van politietuchtrecht	472
18.3	De wettelijke regeling van politietuchtrecht	475
18.3.1	De rechtspositie van politieambtenaren: de Ambtenarenwet en het Barp	475
18.3.2	De sanctiebevoegdheid	475
18.3.3	Plichtsverzuim	476
18.3.4	Disciplinaire sancties	483
18.4	Het politietuchtrecht in de praktijk	484
18.4.1	Wel of geen intern onderzoek?	484
18.4.2	Het interne onderzoek	486
18.4.3	De afdoening van plichtsverzuim	489
18.4.4	Verslaglegging van interne onderzoeken, de uitkomsten en de afdoeningen	490
18.5	Uitdagingen voor de toekomst	495
	Deel IV Taken en uitvoering politie	499
19	Visieontwikkeling binnen de politieprofessie	501
	<i>A.J. van Dijk en F.C. Hoogewoning</i>	
19.1	Inleiding	501
19.2	Politie in verandering	503
19.2.1	Projectgroep Organisatie Structuren	503
19.2.2	Uitgangspunt	504
19.2.3	De traditionele benadering	504
19.2.4	Een progressieve benadering	505
19.2.5	Maatschappelijke integratie	506
19.3	Politie in ontwikkeling	507
19.3.1	Een nieuw visiedocument	507
19.3.2	Uitgangspunt	508
19.3.3	De toestand van de politiefunctie	509
19.3.4	Een beweeglijke wereld	510
19.3.5	Bijdragen aan veiligheid	511

	19.3.6	Brede, samenhangende taakuitvoering	512
	19.3.7	Lokale/nodale oriëntatie en policing of communities	514
	19.3.8	Samenwerkingsgerichtheid	517
	19.3.9	Resultaatgerichtheid	518
	19.3.10	Ondergeschiktheid MET gezag	519
19.4		Visieontwikkeling en de vorming van de nationale politie	520
	19.4.1	Context voor verdere visieontwikkeling	520
	19.4.2	Korte terugblik	520
	19.4.3	Balancing act	521
	19.4.4	Druk om te reorganiseren	523
	19.4.5	Nationalisering	524
	19.4.6	Nationale politie in perspectief	524
19.5		Het onmogelijke mogelijk maken – een opgave voor het politieleiderschap	526
20		Openbare-ordehandhaving	529
		<i>O.M.J. Adang</i>	
	20.1	Openbare orde	529
	20.2	Politie en de handhaving van de openbare orde	531
	20.3	Leren van en voor openbare-ordehandhaving	533
	20.4	Het bevoegd gezag en de handhaving van de openbare orde	534
	20.5	Informatie-inwinning en openbare-ordehandhaving	537
	20.6	Legitimiteit en effectiviteit van openbare-ordehandhaving	538
	20.7	Theorie en praktijk van openbare-ordehandhaving	542
	20.8	Slotbeschouwing	549
21		Opsporingstaak politie en recherche	553
		<i>N. Kop</i>	
	21.1	Inleiding	553
	21.2	Opsporing en recherche: feiten en fictie	554
		21.2.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	554
		21.2.2 <i>Kerdoelen opsporing</i>	555
		21.2.3 <i>Wettig en overtuigend bewijs</i>	555
		21.2.4 <i>Effectiviteit van de opsporing</i>	556
		21.2.5 <i>Toenemende complexiteit</i>	558
	21.3	Ontwikkelingen in de opsporing	559
		21.3.1 <i>Drie ontwikkelingen</i>	559
		21.3.2 <i>Parlementaire enquête opsporingsmethoden</i>	559
		21.3.3 <i>De Schiedammer parkmoord</i>	560
		21.3.4 <i>Een dreigende crisis</i>	561
	21.4	Strategie aanpak criminaliteit 2015	562
		21.4.1 <i>Drie criminaliteitssoorten</i>	562
		21.4.2 <i>Aanpakken van criminaliteit</i>	565
		21.4.3 <i>Organisatie van de opsporing</i>	568

21.5	Burgerparticipatie in de opsporing	570
21.5.1	<i>Inleidende opmerkingen</i>	570
21.5.2	<i>Burgerparticipatie versus burgeropsporing</i>	570
21.5.3	<i>Cocreatie</i>	572
21.6	Tot slot	573
22	Basispolitie en hulpverlening	575
	<i>E.J. van der Torre</i>	
22.1	Inleiding	575
22.2	Twee visies op politie	576
22.2.1	<i>Community policing</i>	576
22.2.2	<i>Nieuw realisme</i>	577
22.3	Een brede politietaak: betwist en gekoesterd	578
22.3.1	<i>Voor- en nadelen</i>	578
22.3.2	<i>De voordelen van een brede politietaak</i>	578
22.3.3	<i>De nadelen van een brede politietaak</i>	581
22.4	Noodhulp: belangrijk politiewerk	585
22.4.1	<i>Leeswijzer</i>	585
22.4.2	<i>Het noodhulp-proces</i>	586
22.4.3	<i>In balans brengen: relationeel en repressief optreden</i>	587
22.4.4	<i>Noodhulp: keuze voor het integrale model</i>	590
22.5	Afsluiting	591
23	Politie en milieuhandhaving	593
	<i>B.H. Ruessink en T. Spapens</i>	
23.1	Inleiding	593
23.1.1	<i>Achtergrond</i>	593
23.1.2	<i>Wat is milieucriminaliteit?</i>	593
23.1.3	<i>Verantwoordelijkheden in de milieuhandhaving</i>	595
23.2	Ontwikkeling van de politieke milieuhandhaving: een beknopte schets	597
23.2.1	<i>De jaren zeventig, tachtig en negentig</i>	597
23.2.2	<i>Naar een steviger verankering van de politiemilieutaak vanaf 2000</i>	600
23.2.3	<i>Reorganisatie van de opsporing van milieucriminaliteit vanaf 2005</i>	601
23.2.4	<i>Evaluatie en aanvullende maatregelen na 2005</i>	604
23.2.5	<i>De inrichting van de milieutaak bij de nationale politie</i>	606
23.3	Betekenisvolle onderzoeken, samenwerking en interventies	607
23.3.1	<i>Betekenisvolle onderzoeken</i>	607
23.3.2	<i>Betekenisvolle samenwerking</i>	609
23.3.3	<i>Betekenisvolle interventies</i>	610
23.4	Slotbeschouwing	611

24	Politie en digitalisering	613
	<i>W.Ph. Stol</i>	
24.1	Inleiding	613
24.2	Cyberspace	613
24.3	Cybersecurity	615
	24.3.1 <i>Wat is cybersecurity?</i>	615
	24.3.2 <i>Cybersecurity en veiligheid</i>	616
24.4	Cybersafety	619
24.5	Cybercrime	621
	24.5.1 <i>Over het begrip 'cybercrime'</i>	621
	24.5.2 <i>Digitalisering en veranderingen in criminaliteit</i>	624
	24.5.3 <i>De belangrijkste veiligheidsproblemen vanwege de digitalisering</i>	628
24.6	Politie in een digitaliserende samenleving	631
	Deel V Omgeving politie	635
25	Veiligheid, netwerken en politie	637
	<i>H. Boutellier</i>	
25.1	Inleiding	637
25.2	De veiligheid van alles	637
25.3	De betekenis van veiligheid	639
25.4	Een omgekeerde wereld	642
25.5	Kentering?	645
25.6	Tussen digitalisering en civilisering	646
26	Internationale politiesamenwerking	649
	<i>M.G.W. den Boer</i>	
26.1	Inleiding	649
26.2	Theorievorming	651
26.3	Feitelijke werking internationale politiesamenwerking	654
	26.3.1 <i>Twee observaties</i>	654
	26.3.2 <i>Interpol</i>	656
	26.3.3 <i>Europol</i>	657
	26.3.4 <i>Schengen</i>	658
	26.3.5 <i>Verdrag van Senningen</i>	660
	26.3.6 <i>Verdrag van Enschede</i>	660
	26.3.7 <i>Cross Channel Intelligence Conference (CCIC)</i>	660
	26.3.8 <i>Overige vormen van politie samenwerking</i>	661
26.4	De toekomst van de internationale politiesamenwerking	662

27	Grensoverschrijdend politieoptreden	665
	<i>T. Spapens</i>	
27.1	Inleiding	665
27.2	Vormen van politiesamenwerking	666
	27.2.1 <i>Operationele en niet-operationele politiesamenwerking</i>	666
	27.2.2 <i>Internationale rechtshulpverzoeken</i>	666
27.3	Samenwerking bij de opsporing van (georganiseerde) criminaliteit	668
	27.3.1 <i>Internationalisering van criminaliteit</i>	668
	27.3.2 <i>Hulpstructuren voor internationale samenwerking</i>	668
	27.3.3 <i>Gemeenschappelijke onderzoeksteams</i>	671
27.4	Samenwerking bij de handhaving van de openbare orde	673
27.5	Samenwerking op niet-operationeel niveau	674
	27.5.1 <i>Samenwerkingsverbanden</i>	674
	27.5.2 <i>Netwerken en vertrouwen</i>	675
	27.5.3 <i>Gezamenlijke opleidingen en oefeningen</i>	676
	27.5.4 <i>Ontwikkelen van nieuwe (technische) hulpmiddelen</i>	676
	27.5.5 <i>Gezamenlijke acties</i>	676
27.6	Aandachtspunten bij praktische operationele politiesamenwerking	677
	27.6.1 <i>Inleidende opmerkingen</i>	677
	27.6.2 <i>Verschillen in organisatie en tactische opvattingen</i>	677
	27.6.3 <i>Verschillen in organisatiecultuur</i>	681
	27.6.4 <i>Vertrouwen en integriteit</i>	683
27.7	Tot besluit	684
28	Handhaving van de bedrijfsorde en de rol van de particuliere veiligheidsindustrie	687
	<i>A.B. Hoogeboom</i>	
28.1	Inleiding	687
28.2	Handhaving van de bedrijfsorde	688
28.3	'Stille revolutie in de sociale controle'	691
28.4	Bedrijfsorde	691
28.5	Parallel veiligheidssysteem	692
28.6	Overeenkomsten	692
28.7	Verschillen	693
28.8	Aangiftebereidheid	696
28.9	Strafrechtelijk model en bedrijfsorde	698
28.10	Horizontalisering van veiligheid en verticale verantwoordelijkheden	700
28.11	Hybridisering	700
28.12	Grey policing/grey intelligence	701
28.13	Toekomst: tussen 'pappen en nathouden' en dwang	702

29	Politie en samenleving	705
	<i>A. Cachet, P. Versteegh en M. Coenraads</i>	
29.1	Inleiding	705
29.2	De relaties tussen politie en samenleving	706
	29.2.1 <i>Wederzijdse afhankelijkheid</i>	706
	29.2.2 <i>Politie en samenleving: veelvormige relaties</i>	708
29.3	De veranderende relatie tussen politie en samenleving	713
	29.3.1 <i>Inleiding</i>	713
	29.3.2 <i>Distantie en isolement</i>	714
	29.3.3 <i>Maatschappelijke confrontatie</i>	715
	29.3.4 <i>Eerste poging tot heroriëntatie</i>	716
	29.3.5 <i>Ingrijpender heroriëntatie</i>	717
	29.3.6 <i>Op zoek naar nieuwe vormen van evenwicht</i>	718
	29.3.7 <i>Reorganisatie, schaalvergroting en schaalverkleining</i>	718
	29.3.8 <i>Meer beleid, meer onbehagen</i>	719
	29.3.9 <i>Naar de nationale politie</i>	721
29.4	Vormgeven aan een veranderende relatie	724
	29.4.1 <i>Inleiding</i>	724
	29.4.2 <i>Op zoek naar herintegratie van de politie</i>	724
29.5	Slot: blijvende dynamiek	739
	29.5.1 <i>Technologie</i>	739
	29.5.2 <i>Mentaliteit</i>	740
30	Politie en media	743
	<i>H.J.G. Beunders</i>	
30.1	Inleiding	743
30.2	Crises leiden tot andere communicatiestrategieën	744
30.3	'Kennen en gekend worden'	745
30.4	De wet en de informatieverstrekking	748
30.5	Politiegerelateerde zaken van belang voor de nieuwsmedia	751
30.6	Weerbarstige praktijk	752
30.7	Revoluties in het medialandschap	754
30.8	De IRT-affaire en de instrumentalisering van de media	755
30.9	Boemerangeffecten van digitale voorlichting	757
30.10	De digitale politie – voordelen, valkuilen en discussie	760
30.11	Politie en publiek – laat duizend bloemen bloeien	761
30.12	De start van sociale media	762
30.13	Ervaringen in andere overheidsorganisaties en in het buitenland	763
30.14	De digitale politie: gelovigen en niet-gelovigen	764
30.15	Opmerkelijke gebeurtenissen	766
30.16	Discussie	768
30.17	Conclusie: centralisering, technologie en de toekomst	773

31	Politie en brandweer: verschuivende verhoudingen	777
	<i>M.J. van Duin</i>	
31.1	Inleiding	777
31.2	Brandweezorg in Nederland	777
	31.2.1 <i>Taken</i>	777
	31.2.2 <i>De regionale brandweer en de veiligheidsregio's</i>	780
	31.2.3 <i>Vermaatschappelijking van de brandweer</i>	782
31.3	Politie en brandweer: contacten, overeenkomsten, verschillen	784
	31.3.1 <i>Contacten</i>	784
	31.3.2 <i>Brandweer, politie en de veiligheidsregio: toenadering</i>	786
31.4	De toekomst: met of meer langs elkaar?	788
32	Politietheorie: Er zijn	791
	<i>A.B. Hoogenboom</i>	
32.1	Inleiding	791
32.2	De tanden van de politie	793
32.3	Ordehandhaving primair, misdadbestrijding secundair	797
32.4	Geschiedenis: wezenlijk	799
32.5	'Bringing the police back in': feitelijk politiewerk graag	800
32.6	Politiewetenschap in doodlopende straatjes	800
32.7	Hybridisering	806
32.8	Slotwoord	811
33	Politie en politiewetenschap in perspectief	813
	<i>E.R. Muller</i>	
33.1	Politie staat midden in de samenleving en dat moet ook zo blijven	813
33.2	Politiebestel en veiligheidsbestel blijven in discussie en verandering	814
33.3	Politie is een professionele organisatie in verandering	816
33.4	Intensieve samenwerking met anderen is steeds meer noodzakelijk	816
33.5	Verhouding instrumentaliteit en waarborg bij bevoegdheden als aandachtspunt	818
33.6	Cultuur van de politie is cruciaal	819
33.7	Meer aandacht voor inhoud van het werk noodzakelijk	819
33.8	Politie: primair aandacht voor repressie; preventie voor anderen	820
33.9	Alle onderdelen van politiewerk hebben een internationale dimensie	821
33.10	Politiewetenschap is meer integraal	821
33.11	Afsluiting	822

LITERATUURLIJST	823
DE AUTEURS	887
TREFWOORDENREGISTER	891
SERIE HANDBOEKEN VEILIGHEID	901